

Berkelzomp in zwaar weer: helpt schippers dreigt te stoppen

 Melanie Lokate 15 augustus 2025, 15:24 • Aangepast 20 augustus 2025, 16:35 • 4 minuten leestijd

Herman te Brinkhof is schipper op de Berkelzomp en kan zich een Berkel zonder zomp absoluut niet voorstellen.

© Omroep Gelderland

BORCULO – Ze varen al jaren rustig over het water van de Berkel: de houten Berkelzompen. Het varen is een traditie en mensen die aan boord stappen zien de omgeving vanaf het water en horen de verhalen over de geschiedenis van de zomp en de Achterhoek. Nieuwe Europese regels dreigen die traditie nu in gevaar te brengen.

De Stichting Berkelzomp vaart met vier platbodems – in Eibergen, Borculo, Lochem en Almen. Vorig jaar lieten ze 10.000 toeristen genieten van de Berkel. En ze nemen niet alleen toeristen mee, want ze worden ook ingezet voor schoolprojecten over waterbeheer en ze bieden uitstapjes aan voor ouderen en mensen met een beperking.

Schippers met verhalen

De Berkelzomp wordt bemand door zo'n honderd enthousiaste vrijwilligers. Vaak mannen en vrouwen die met pensioen zijn en hun vrije tijd graag op het water doorbrengen. Bert

Meutstege begon nadat een kennis hem enthousiast maakte. Hij geniet van de stilte op het water. "En ik vind de natuur heel erg mooi. In mei is de oever geel, later paars. Soms spotten we zeldzame planten. Dat laat ik de passagiers altijd zien."

Jan Waanders combineert het schipperen met het technische onderhoud. De jaarlijkse inspectie, het uit het water halen van de boten: hij regelt het allemaal. "De veiligheid is 100 procent in orde."

Nieuwe regels

De lol straalt ervanaf als de mannen een tochtje maken over de Berkel. Ze genieten zichtbaar. Toch staat hun toekomst als schipper onder druk door de nieuwe Europese regels voor rondvaartboten.

Nu volstaat voor een schipper het Klein Vaarbewijs 1. Straks moet een nieuwe vrijwilliger eerst een theorie-examen doen, drie praktijktoetsen afleggen, én een geneeskundige verklaring inleveren. Voorzitter Henny Jansen: "En dat is niet gratis. Per schipper kost het honderden euro's, en boven de 70 moet je de medische keuring elke paar jaar herhalen. Negentig procent van onze schippers is boven de 70. Reken je alles door, dan kost het ons als stichting ruim 10.000 euro per twee à drie jaar. Dat halen we er nooit meer uit."

Voor de huidige schippers met een Klein Vaarbewijs geldt een overgangsregeling tot 1 juni 2028. Zij hoeven geen theorie-examen te doen en mogen de eerste twee praktijktoetsen overslaan, maar moeten uiteindelijk wel aan de nieuwe eisen voldoen. Jansen: "We kunnen tot 2028 nog voort, maar daarna wordt het onnodig ingewikkeld en duur."

Volgens een woordvoerder van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft Nederland al gezorgd dat de regels niet te streng zijn: "De Europese richtlijn geeft lidstaten niet de ruimte om categorieën boten helemaal uit te zonderen. In de richtlijn wordt uitgegaan van een vaarbewijs op MBO3-niveau voor alle schippers. Omdat Nederland deze eis te streng vindt voor de rondvaartsector heeft Nederland gebruik gemaakt van de uitzonderingsmogelijkheden die de richtlijn wél biedt, om voor de rondvaartsector een ander soort vaarbewijs voor te schrijven."

Onbegrip onder schippers

De schippers vinden de nieuwe regels totaal overbodig. Herman: Het voelt als geldklopperij". Bert vult aan: "We varen hier in een soort aquarium – er kan bijna niets gebeuren." Bert van der Lee uit Hoorn kent het water als geen ander omdat hij alle vaarbewijzen al heeft. Hij vindt de nieuwe eisen totaal buiten proportie: "We varen hier tussen twee stuwen. Het enige wat we tegenkomen is een kano."

Volgens Jansen wil door de veranderde regelgeving ongeveer de helft van de schippers stoppen. De meeste vrijwilligers vonden het halen van het Klein Vaarbewijs al lastig: "Ik vond dat echt niet makkelijk", zegt Herman. "Je moet de boeken weer in en op onze leeftijd is dat niet gemakkelijk", vult Bert aan. "Ik wil het wel doen, omdat ik me geen leven zonder varen kan voorstellen", zegt Jan. "Maar makkelijk is het niet."

Uitzonderingspositie?

Een uitzondering voor de zompen lijkt politiek onhaalbaar. Er zijn Kamervragen gesteld, maar heel veel hoop hebben ze niet. De stichting onderzoekt daarom zelf alternatieven, zoals minder passagiers meenemen om onder de strengste eisen uit te komen. Maar dat betekent

minder inkomsten.

“We hebben contact met andere historische schepen in het land, maar ik verwacht er weinig van”, zegt Jansen. “We moeten zelf scenario’s maken. We bestaan over twee jaar veertig jaar, en dat jubileum wil ik sowieso halen. Maar daarna? Het wordt aanpassen, anders is het over.”
